

NACRT ZAKONA O PSIHOLOŠKOJ DELATNOSTI

Na 17. sednici Izvršnog odbora Društva psihologa Srbije održanoj 19.11.2008. godine doneta je odluka da započne **javna rasprava** u vezi sa **nacrtom Zakona o psihološkoj delatnosti**, koja će se odvijati do 20.12.2008. Molimo kolege da daju svoje konkretnе predloge, sugestije i primedbe vezane za pojedine članove, kako bi se intervenisalo na nactru Zakona na najbolji način. Nakon isteka javne rasprave biće organizovana **tribina** povodom ulazeњa u proceduru usvajanja ovog akta. Predloge slati na mejl dpsc@sezampro.yu

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uredjuju se sadržaj, oblast primene, uslovi i način obavljanja psihološke delatnosti, kao i organizacija i nadzor nad psihološkom delatnošću u Republici Srbiji (u daljem tekstu Republika).

Član 2.

Psihološka delatnost, u smislu ovog zakona je delatnost pojedinačno i zajednički usmerenih stručnih postupaka, mera i sredstava koji se zasniva na načelima i naučnim saznanjima psihološke nauke i prakse koja obuhvata:

- Psihološku dijagnostiku-utvrđivanje psihičkih i psihomotornih svojstava i mogućnosti lica svih uzrasta, psihosocijalnih karakteristika raznih grupa, organizacija u cilju objašnjavanja i predviđanja njihovog ponašanja, pronaalaženja uzroka poremećaja i planiranja i sprovodjenja psiholoških tretmana.
- Psihološke tretmane i savetodavni rad-postupke u cilju zaštite, održavanja i poboljšavanja mentalnog zdravlja lica i grupe, kao i poboljšavanja kvaliteta života i rada, optimalnog korišćenja ličnih sposobnosti i dr.
- Aktivnosti na edukaciji pojedinaca i grupa u savladavanju opštih i posebnih psiholoških znanja radi lične efikasnosti i uspeha u radu sa ljudima.
- Stručna psihološka istraživanja, odnosno psihosocijalnih procesa i stanja lica i grupe radi proširivanja saznanja o zakonitostima psihičkog i psihosocijalnog delovanja i proceni društvenih potreba.
- Psihološku evaluaciju svih psiholoških i sličnih postupaka i tretmana koji se odnose na lica, grupe ili organizacije i koji mogu imati psihičke i psihosocijalne posledice.

Član 3.

Opšti cilj psihološke delatnosti u Republici je unapređivanje kvaliteta života lica, grupa odnosno svih građana Republike.
Psihološka delanost uključena je u skladu sa ovim zakonom u sve oblasti ljudskog života, a raočito u oblasti: rada, zaposljavanja i profesionalne orijentacije, komunikacija i tržišta, vaspitanja i obrazovanja, naučnih istraživanja, zdravstva, sporta, socijalne zaštite, saobraćaja, pravosudja, vojske i policije.

Član 4.

Psihološku delatnost mogu obavljati samo psiholozi.

Član 5.

Psiholog u smislu ovog Zakona je lice koje je završilo dodiplomsko obrazovanje propisano za obrazovanje psihologa.

Psihološku delatnost iz člana 2 ovog Zakona mogu samostalno obavljati psiholozi sa osnovnom, posebnom i specijalističkom licencom koju na zahtev psihologa izdaje Komora Psihologa Srbije (u daljem tekstu: Komora), koja utvrđuje uslove i kriterijume za njihovo sticanje uz saglasnost nadležnog ministarstva.

Osnovnu licencu, Komora dodeljuje univerzitetском diplomiranom psihologu koji je završio pripravnici staž i položio stručni ispit u skladu sa ovim Zakonom.

Član 6

Komora saradjuje sa nadležnim ministarstvima prilikom pripreme programa za psihologe pripravnike u različitim resorima. Sa nadležnim ministarstvima saradjuje i pri sastavljanju ispitnih komisija za stručne ispite, u koje predlaže svoje članove.

Nadležna ministarstva na Komoru prenose deo ovlašćenja iz oblasti pripravnštva i stručnih ispita. Pripravnicički staž traje 12 meseci i završava se položenim stručnim ispitom.

Član 7.

Rečju psihologija i iz nje izvedenim rečima smeju svoju delatnost u pravnom prometu označavati samo pravna i fizička lica, koja u skladu sa ovim Zakonom ispunjavaju uslove za obavljanje psihološke delatnosti.

Član 8.

Za obavljanje psihološke delatnosti koja nije obuhvaćena dodiplomskim obrazovanjem koja zahteva dodatne stručne oblike rada u oblasti kliničke, zdravstvene, forenzičke, vojne, školske psihologije rada, sporta socijalne zaštite, profesionalne orijentacije i medicine rada, psiholog, uz osnovnu, mora imati i posebnu licencu.

Poslove za koje je potrebna posebna i specijalna licenca utvrđuje Komora.

Član 9.

Opšte i poslebne licence izdaju se na period od _____ godina, i mogu se obnoviti na zahtev psihologa uz dostavljanje dokaza o stručnom usavršavanju u toku prethodnog perioda.

- Komora može oduzeti licencu psihologu: ako psihološku delatnost obavlja suprotno načelima struke, ako izvrši teži prekršaj načela psihološkog etičkog kodeksa, ako u obavljanju psihološke delatnosti počini krivično delo za koje mu je pravносnažnom presudom izrečena zatvorska kazna, ako ne plaća godišnju članarinu, i ako povredi odredbe ovog Zakona.

Uslovi za isključenje nisu dati kumulativno.

Član 10.

Komora donosi Rešenje kojim se izdaje, obnavlja ili oduzima licenca. Protiv Rešenja iz prethodnog stava ovog člana, može se nadležnom ministarstvu u roku od 15 dana podneti žalba koja odlaže izvršenje Rešenja. Protiv konačnog Rešenja, može se pred Vrhovnim sudom Srbije, pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana.

Član 11.

Komora propisuje sadržaj i obrazac licence.

OBAVLJANJE PSIHOLOŠKE DELATNOSTI

Član 12.

Psiholog mora obavljati psihološku delatnost u skladu sa načelima psihološke struke i psihološke doktrine koja obuhvata primenu stručno proverenih saznanja, metoda, instrumenata, tehnika, pomagala, i postupaka, kojima psiholozi sprovode psihološku delatnost, odnosno kojima na najekonomičniji način i za čoveka najmanje opterećujući način, obavljaju radne zadatke.

Psiholog mora obavljati delatnost u skladu sa Kodeksom psihološke etike.

Psiholog je dužan da prati nova stručna saznanja i da se stručno oposobljava.

Član 13.

Prilikom izbora teoretskih pristupa, metoda i sredstava unutar psihološke doktrine psiholog je autonoman. Psiholog može da odbije da izvrši uslugu ili radni zadatak ako proceni da zahtev poručioča nije u skladu ovim Zakonom, psihološkom doktrinom, ili kodeksom psihološke etike.

Član 14.

Psiholog može da obavlja psihološku delatnost u radnom odnosu u javnim društvenim i obrazovnim institucijama, zdravstvenim ustanovama, privrednim društvima, upravnim organima, drugog pravnog lica ili u privatnoj praksi.

PRIVATNA PRAKSA

Član 15.

Psihološku delatnost kao privatnu praksu može da obavlja diplomirani psiholog sa licencom, koji pored opštih uslova ispunjava i sledeće uslove:

- da je osposobljen za obavljanje samostalnog rada u skladu sa ovim Zakonom
- da mu sud nije pravnosnažnom presudom zabranio obavljanje psihološke delatnosti
- da ima obezbjedjene odgovarajuće prostorije i opremu i ako to zahteva priroda posla i kadrove
- da je poslovno i radno sposoban
- da ne obavlja neku drugu samostalnu delatnost

Navedene uslove i rešenje kojim se daje odobrenje za obavljanje privatne prakse, utvrđuje i izdaje Komora.

Psiholog koji ispunjava uslove, može da počne da radi sa danom izdavanja rešenja o upisu u registar psihologa koji vodi Komora.

Cene psiholoških usluga u privatnoj praksi utvrđuje Komora uz saglasnost sa nadležnim ministarstvom.

Član 16.

Protiv Rešenja kojim se odobrava odnosno zabranjuje dalje obavljanje privatne prakse, može se u roku od 15 dana učiniti žalba nadležnom ministarstvu.

Žalba odlaze izvršenje Rešenja.

Protiv konačnog Rešenja može se u roku od 30 dana, pokrenuti upravni spor pred Vrhovnim sudom Srbije.

Član 17.

Brisanje iz registra komore vrši Komora po službenoj dužnosti, ako psiholog koji obavlja privatnu praksu:

- ne otpočne sa obavljanjem delatnosti u roku od dve godine od dana upisa u registar
- odjaviti obavljanje delatnosti
- ako mu je pravnosnažnim aktom zabranjeno obavljanje psihološke delatnosti,
- obavlja delatnost suprotno zakonu
- prestane da ispunjava uslove za obavljanje psihološke delatnosti

PRAVA KORISNIKA USLUGA

Član 18.

Korisnik psiholoških usluga ima pod jednakim uslovima i u skladu sa zakonom pravo:

- da sazna svoju dijagnozu, kao i za ovim, način, kvalitet i predviđeno trajanje tretmana
- da sa saglasnost na upotrebu odabranog psihološkog metoda ili postupka na osnovu upoznavanja sa prirodom metoda ili postupka
- da odbije predložene psihološke metode i postupke
- na uvid dokumentaciju koja se odnosi na njegovo psihološko stanje
- da dozvoli odnosno ne dozvoli da psiholog i njegovi saradnici bez njegove pišmene saglasnosti dostavljaju podatke o njegovom psihičkom stanju i ostalim konstatacijama psihološkog pregleda drugim licima, osim na zahtev nadležnih državnih organa u cilju vodjenja krivičnih postupaka)

Za decu do 15 godina i za lica pod starateljstvom, prava iz prethodnog stava ostvaruju njihovi zakonski zastupnici.

Član 19.

Podatke o psihičkom i zdravstvenom stanju korisnika usluga psihologa, uzrocima, okolnostima i posledicama tog stanja, psiholog je dužan da čuva kao profesionalnu tajnu.

Podatke iz prethodnog stava kao profesionalnu tajnu moraju čuvati i lica kojima su ti podaci dostupni zbog prirode njihovog posla.

PSIHODIJAGNOSTIČKA SREDSTVA

Član 20.

Psihološke testove, merne instrumente, upitnike i ostala pomagala sa spiska standardnih sredstava za psihološko ocenjivanje mogu da koriste samo psiholozi koji su osposobljeni za njihovu upotrebu.

Psihodijagnostička sredstava mogu se koristiti isključivo u skladu sa standardima za psihološko testiranje koje propise Komora.

Neovlašćeno širenje ili upotreba psihodijagnostičkih sredstava je zabranjena.

NADZOR NAD OBAVLJANJEM PSIHOLOŠKE DELATNOSTI

Član 21.

Upravni nadzor nad radom psihologa sprovodi nadležno ministarstvo.

Član 22.

Stručni nadzor sa savetovanjem obuhvata pregled ispunjavanja uslova za obavljanje delatnosti, organizacija rada psihologa, stručne i etičke upotrebe metoda i postupaka, kvalitet i obima obavljenih usluga. Na tom osnovu Komora oblikuje stručne preporuke za unapredjivanje rada i otklanjanje nedostataka.

Stručni nadzor sa savetovanjem nad radom fizičkog lica koje samostalno obavlja psihološku delatnost ili tu delatnost obavlja u upravnom organu, javnim društvenim i zdravstvenim ustanovama, privrednom društvu ili drugom pravnom licu, sprovodi Komora, na zahtev nadležnog ministarstva ili na inicijativu pojedinca i zainteresovane javnosti. Stručni nadzor može da obavlja samo psiholog koji ima licencu jednakog ili višeg stepena odgovarajuće oblasti rada i član je Komore.

IZVEŠTAJ

Član 23.

Izveštaj o stručnom nadzoru, koji usvoji Komora, ista šalje fizičkom licu, iz prethodnog člana ovog Zakona, ili upravnom organu, javnim društvenim i zdravstvenim ustanovama, privrednom društvu ili drugom pravnom licu, kod kojeg je izvršen stručni nadzor, kao i nadležnom ministarstvu.

Član 24.

Na osnovu izveštaja iz prethodnog člana, nadležno ministarstvo može odrediti odgovarajuće mere i to:

- zahtevati otklanjanje nedostataka i utvrditi rok za njihovo otklanjanje
- privremeno, dok se ne otklone uvrđeni nedostaci, zabraniti organizaciji ili pojedincu rad.

Član 25.

Protiv mera iz člana 24 ovog Zakona u roku 15 dana, dozvoljena je žalba posebnoj komisiji pri nadležnom ministarstvu. Žalba ne odlaze izvršenje Rešenja. Protiv konačnog rešenja može se pokrenuti upravni spor pred Vrhovnim sudom Srbije, u roku od 30 dana.

KOMORA PSIHOLOGA SRBIJE

Član 26.

Psiholozi se udružuju u Komoru psihologa Srbije.

Komora je samostalna profesionalna organizacija psihologa, koja brine o razvoju, stručnosti i etičnosti psihološke delatnosti. Komora štiti interes profesije i korisnika usluga.

Udruživanje u Komoru je obavezno za psihologe kojima je u radu potrebna licenca.

ORGANIZACIJA KOMORE

Član 27.

Organizaciju Komore utvrđuje statut Komore.

Članovi Komore ostvaruju svoje interesne u Komori na način utvrđen Statutom Komore.

Komora obavlja delatnost na teritoriji R. Srbije. Sedište Komore je u Beogradu.

Član 28.

Komora ima svojstvo pravnog lica. Komora ima svoj pečat, štambilj i svoj znak.

Član 29.

Komoru predstavlja i zastupa predsednik Upravnog odbora Komore.

Član 30

Rad organa Komore je javan osim u slučajevima koji su propisani zakonom ili Statutom Komore.

UPISNIK

Član 31.

Komora vodi imenik psihologa i psihologa pripravnika, te druge evidencije odredjene zakonom i Statutom.

Imenici i evidencije iz prethodnog stava ovog člana su javne knjige, te izvodi, rešenja, potvrde izdate na osnovu podataka sadržanih u javnim knjigama predstavljaju javne isprave.

CILJEVI I ZADACI KOMORE

Član 32.

Ciljevi i zadaci Komore su:

- zaštita profesionalnih interesa članova Komore i briga o ugledu psihologa i psihološke profesije
- zaštita korisnika psiholoških usluga od nesvesnog i nestručnog rada članova Komore
- davanje mišljenja nadležnim ministarstvima o procedurama za proveru znanja i stručnosti psihologa, konsultacije sa nadležnim ministarstvima oko pitanja koja se odnose na rad psihologa
- upis i vodjenje imenika psihologa-članova Komore, kojima je u radu potrebna licenca
- izdavanje licenci za obavljanje psihološke delatnosti i donošenje rešenja o izvršenom upisu u imenik Komore
- utvrđivanje standarda profesionalnog ponašanja i psiholoških usluga i cenovnika usluga u privatnoj psihološkoj delatnosti
- usvaja i stara se o primeni i poštovanju etičkog kodeksa, te postupa u slučajevima kada su prekršene odredbe kodeksa
- rešavanje sporova između članova Komore i između korisnika usluga i članova Komore
- stručni nadzor nad radom članova Komore
- verifikuje, prati prodaju i upotrebu psihodijagnostičkih sredstava i učestvuje u nadzoru tih delatnosti
- bira i razrešava upravni odbor Komore
- bira i razrešava nadzorni odbor Komore

- bira i razrešava disciplinskoj sudiju i tužioca
- obavlja druge poslove od značaja za razvoj psihologije

ČLANARINA

Član 33.

Psiholog i psiholog pripravni upisani u imenik Komore, dužni su da plaćaju mesečnu članarinu kao i da podmiruju druge obaveze prema Komori.
Visina članarine utvrđuje se odlukom Upravnog odbora.

ORGANI KOMORE

Član 34.

Organi Komore su:

- Skupština
- Upravni odbor
- Nadzorni odbor
- Disciplinski sud,
- i druga tela utvrđena Statutom Komore.

Član 35.

Organizacija, nadležnost, sastav način izbora prava i dužnosti organa Komore uredjuju se Statutom i drugim aktima Komore.

PROPIŠI KOMORE

Član 36.

Skupština Komore donosi Statut.

Statutom se uredjuje organizacija, nadležnost, sastav, način izbora i odlučivanja organa Komore, prava i dužnosti njenih članova, te sva druga pitanja od značaja za psihološku delatnost u R. Srbiji.

Skupština Komore donosi Statut uz saglasnost nadležnog ministarstva. Saglasnost na Statut mogu dati i druga ministarstva koja u svom delokrugu obuhvataju delovanje psihologa.

Osim Statuta, rad Komore i njenih organa regulisan je i drugim aktima i pravilnicima koje usvajaju organi Komore.

KODEKS ETIKE PSIHOLOŠKE DELATNOSTI

Član 37.

Skupština Komore donosi Kodeks etike psihološke delatnosti.

Kodeks etike psihološke delatnosti uredjuje načela i pravila kojih se psiholozi i psihološki pripravnici moraju držati u obavljanju psihološke delatnosti.

Kodeks etike psihološke delatnosti sadrži imperativne odredbe.

Kodeks etike psihološke delatnosti se objavljuje u Službenom listu R.Srbije.

FINANSIRANJE KOMORE

Član 38.

Rad Komore se finansira:

- iz članarine
- iz naknade za upis u imenik psihologa,
- iz poklona i legata
- iz drugih izvora

POVERAVANJE JAVNIH OVLAŠĆENJA

Član 39.

Komori Psihologa Srbije, poveravaju se sledeća javna ovlašćenja:

- odlučuje o upisu u imenik psihologa i psiholoških pripravnika
- odlučuje o dodeli licenci

- odlučuje o privremenoj zabrani bavljenja psihološkom delatnosti i o prestanku bavljenja psihološkom delatnosti
- verifikuje psihološke testove i druge psihološke instrumente
- vodi disciplinski postupak i izriče disciplinske mere psiholozima i psihološkim pripravnimicima
- utvrđuje tarifu o naknadama za rad psihologa
- izdaje uverenja i rešenja iz svoje nadležnosti

SARADNJA SA DRUGIM ORGANIMA

Član 40.

Komora će na sopstvenu inicijativu i/ili na zahtev resornog ministarstva kao i drugih organizacija koje u svom radu koriste usluge psihologa, pružiti informacije o stanju i problemima u psihološkoj delatnosti i o merama koje bi trebalo preduzeti radi unapredjenja psihološke delatnosti u cilju zaštite mentalnog zdravlja građana te rešavanja pitanja od značaja za ostvarivanje zadatka psihološke delatnosti.

PRIPRAVNICI PSIHOLOZI

Član 41.

Pravo na obavljanje pripravničkog staža psiholog stiče upisom u imenik psiholoških pripravnika. Pravo na upis u imenik psiholoških pripravnika ima lice koje ispunjava ovim zakonom propisane uslove.

Član 42.

Psiholog pripravnik je dužan za vreme prakse da radi na svim psihološkim poslovima koje mu poveri psiholog i da se pridržava svih datih upustava.

Psiholog pripravnik ne može samostalno i za svoj račun da obavlja psihološku delatnost.

Član 43.

Komora, psiholozi i drugi učesnici u psihološkoj praksi dužni su da preduzimaju mere radi uspešnog stručnog i praktičnog obučavanja psihologa pripravnika kao i za pravilno poštovanje pravila iz Kodeksa etike psihološke delatnosti.

Nakon isteka 12 meseci pripravničkog staža, pripravnik stiče pravo da polaže stručni ispit.

ODGOVORNOST PSIHOLOGA PRIPRAVNIKA

Član 44.

Psiholog pripravnik je odgovoran za štetu koju počini u obavljanju svoje delatnosti samo ako ju je prouzrokovao namerno ili iz grube nepažnje.
Za štetu iz stava jedan ovog člana odgovara po principu objektivne odgovornosti psiholog principal.

GUBITAK SVOJSTVA PSIHOLOGA PRIPRAVNIKA

Član 45.

Psiholigu pripravniku prestaje pravo na psihološki staž i briše se iz imenika psihologa pripravnika ako u roku od tri godine od dana sticanja prava na polaganje stručnog ispita isti ne položi kao i slučaju ako bez opravdanog razloga u roku od dve godine od dana sticanja uslova ne zatraži upis u imenik psihologa.

Član 46.

Na psihologe pripravnike se shodno primenjuju odredbe ovog zakona o upisu u imenik psihologa, o čuvanju profesionalne tajne, o sticanju, obustavi i prestanku prava na obavljanje psihološke delatnosti, kao i druge odredbe kojima se uređuje položaj psihologa osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

KAZNENE ODREDBE

Član 47.

Novčanom kaznom od _____ do _____ dinara, kazniće se za prekršaj svako fizičko i/ili pravno lice kao i preduzetnik koji:

- obavlja psihološku delatnost bez dozvole
- pruža usluge psihološke delatnosti a ne smatra se shodno odredbama ovog zakona psihologom
- u pravnom prometu koristi reč psihologija suprotno članu 7 ovog zakona
- ne otkloni nedostatke koji su utvrđeni u postupku nadzora

Novčanom kaznom od _____ kazniće se za prekršaj i odgovorno lice pravnog lica koje učini povrede zakona iz prethodnog stava ovog člana.

Član 48.

Novčanom kaznom od _____ do _____ dinara, kazniće se za prekršaj svako fizičko i/ili pravno lice kao i preduzetnik koji:

- postupa suprotno odredba članova 12 i 13 ovog zakona
- postupa suprotno odredbama člana 20 ovog zakona
- onemogućava vršenje stručnog nadzora

Novčanom kaznom od _____ kazniće se za prekršaj i odgovorno lice pravnog lica koje učini povrede zakona iz prethodnog stava ovog člana.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 49.

Komoru psihologa Srbije, ustanovljava inicijativni odbor Društva Psihologa Srbije, najkasnije u roku od _____ od stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 50.

Psiholozi koji na dan osnivanja Komore imaju najmanje jednu godinu staža u psihološkoj delatnosti, nisu dužni da polažu pripravnički ispit.

Psiholozi iz stava jedan ovog člana dužni su da u roku od 2 godine, od dana osnivanja Komore, polože stručni ispit pred nadležnim organom i mogu zatražiti licencu.

Psiholozi koji na dan osnivanja Komore imaju najmanje 5 godina staža u psihološkoj delatnosti nisu dužni da polažu stručni ispit i mogu zatražiti licencu.

Psiholozi koji na dan osnivanja Komore imaju manje od jedne godine staža u psihološkoj delatnosti dužni su da u roku od dve godine obave pripravnički staž, polože stručni ispit i zatraže licencu.

Vreme koje su proveli u obavljajući psihološku delatnost pre osnivanja Komore može se pripisati u pripravnički staž.

Psiholozi koji na dan osnivanja Komore obavljaju poslove iz člana 8 stav jedan ovog Zakona, stiču pravo na posebnu licencu.

Član 51.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljinjanja "Službenom Glasniku" R.Srbije.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o uslovima za obavljanje psihološke delatnosti (Sl. Glasnik RS br. 25/96).